

RAVELS, GROTE BAAN – MEIBOOMLAAN – FASE 1

Nota landschappelijk bodemonderzoek en proefsleuvenonderzoek: Programma van maatregelen.

RAPPORT NR. 1609

Titel

Nota landschappelijk bodemonderzoek en proefsleuvenonderzoek Ravels, Grote Baan –
Meiboomlaan – Fase 1: Programma van maatregelen

Auteur(s)

Celine de Ruiter & Jeska Pepermans

Erkende archeoloog

2017/00188 Marjolijn De Puydt (LBO)

2019/00001 Jeska Pepermans (PS)

Projectnummer J. Verrijckt

2021-434

Projectnummer Onroerend Erfgoed

2024F353 (LBO)

2024G182 (PS)

Plaats en datum

Beerse, 19/07/2024

INHOUD

Inhoud.....	2
1 Administratieve gegevens	3
2 Gemotiveerd advies	4
2.1 Aanleiding vooronderzoek	4
2.2 Resultaten vervolgonderzoeken	4
2.2.1 Landschappelijk bodemonderzoek	4
2.2.2 Proefsleuvenonderzoek fase 1	6
2.3 Impactbepaling van de geplande werken	8
2.4 Kennisvermeerderingspotentieel en aanbevelingen	8
3 Lijst met figuren	10
4 Bibliografie	10

1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode J. Verrijckt		2021-434
Projectcode Onroerend Erfgoed	archeologienota	2021H170
	LBO	2024F353
	PS	2024G182
Locatie	Provincie	Antwerpen
	Gemeente	Ravels
	Deelgemeente	Ravels
	Straat	Grote Baan-Meiboomlaan
Kadastrale gegevens	Gemeente	Ravels
	Afdeling	1 (Ravels)
	Sectie	C
	Percelen	2A7, 2V6, 2N5, 2M6, 2N6, 2K5, 2T5, 2S5, 2Y5
Coördinaten	Noordoost	X: 193 602 Y: 229 122
	Noordwest	X: 193 524 Y: 229 098
	Zuidoost	X: 193 600 Y: 229 074
	Zuidwest	X: 193 523 Y: 229 037
Oppervlakte plangebied		Ca. 4.427 m ²
Oppervlakte bodemingreep		Ca. 4.427 m ²
Oppervlakte fase 1		Ca. 2.911 m ²
Erkend Archeoloog		2017/0018 Marjolijn De Puydt (LBO)

2 GEMOTIVEERD ADVIES

2.1 Aanleiding vooronderzoek

De aanleiding van het vooronderzoek met ingreep in de bodem kadert in de uitvoering van het programma van maatregelen zoals opgemaakt in de archeologienota ID 21571 en projectcode 2021H170.¹ Deze archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de geplande sloopwerken van enkele huizen en gebouwen en de nieuwbouw van vier gebouwen. Meer informatie over de aanleiding van het vooronderzoek is terug te vinden in het verslag van resultaten.

2.2 Resultaten vervolgonderzoeken

2.2.1 Landschappelijk bodemonderzoek

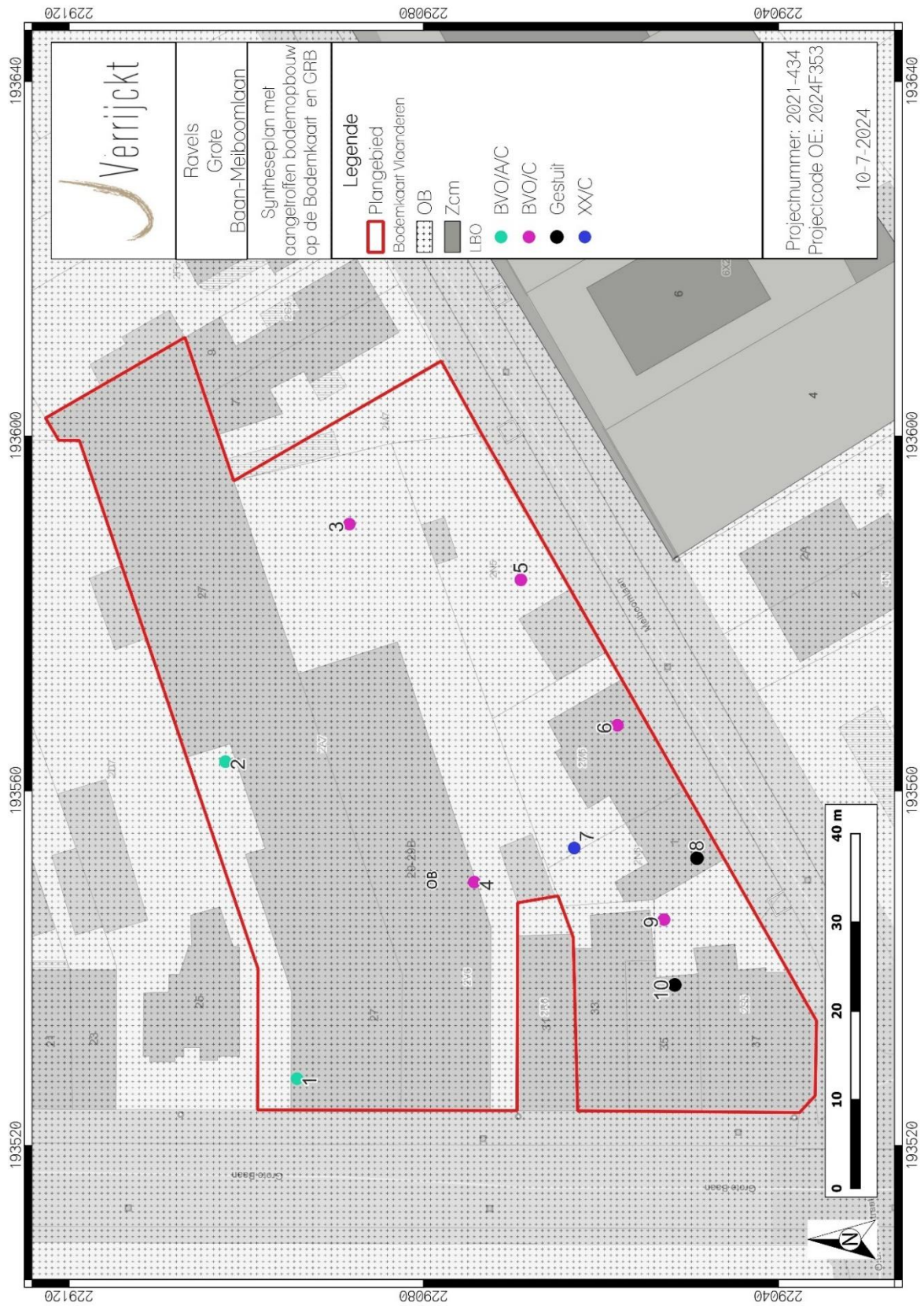
Op 8 juli 2024 werd, in het kader van de geplande bouw van nieuwe gebouwen met kelder, een landschappelijk booronderzoek uitgevoerd aan de Grote baan te Ravels.

Dit onderzoek heeft uitgewezen dat een potentieel relevant archeologisch niveau, zijnde de top van de C-horizont waarop sporensites het best leesbaar zijn, zich bevindt op een diepte van 30 à 90 cm beneden het maaiveld. De werkzaamheden zullen het terrein verstoren met een maximale diepte van 250 cm onder het maaiveld. Voor de verharding wordt een verstoring van 50 cm onder het maaiveld aangehouden en voor de nutsvoorzieningen een verstoring van 100 cm onder het maaiveld. Hierdoor is er sprake van een bodemingreep tot onder of in een eventueel archeologisch niveau. Eventuele archeologische waarden zullen hierdoor worden weggegraven. Er werd binnen het plangebied geen intacte bodemopbouw aangetroffen waarbij horizonten aanwezig zijn waarin *in situ* bewaarde steentijdvindplaatsen kunnen voorkomen.

Volgens bovenstaande kan gesteld worden dat er niet voldoende informatie aanwezig is over de eventuele aan- of afwezigheid van archeologische sites. Er is wel voldoende informatie aanwezig om te beoordelen dat eventuele archeologische sites verstoord worden door de geplande werkzaamheden. Hierdoor is een behoud *in situ* onmogelijk.

Vanwege de afwezigheid van een intacte bodemopbouw waarop *in situ* bewaarde steentijdvindplaatsen kunnen voorkomen, wordt verder steentijdonderzoek niet geadviseerd. Wel wordt geadviseerd het proefsleuvenonderzoek uit te voeren om eventuele sporensites op te sporen.

¹ VERRIJCKT, J. & VAN BAVEL, J. 2022.

Figuur 1: Syntheseplan: aangetroffen bodemopbouw bij het landschappelijke booronderzoek op de Bodemkaart van Vlaanderen²

² AGIV 2024.

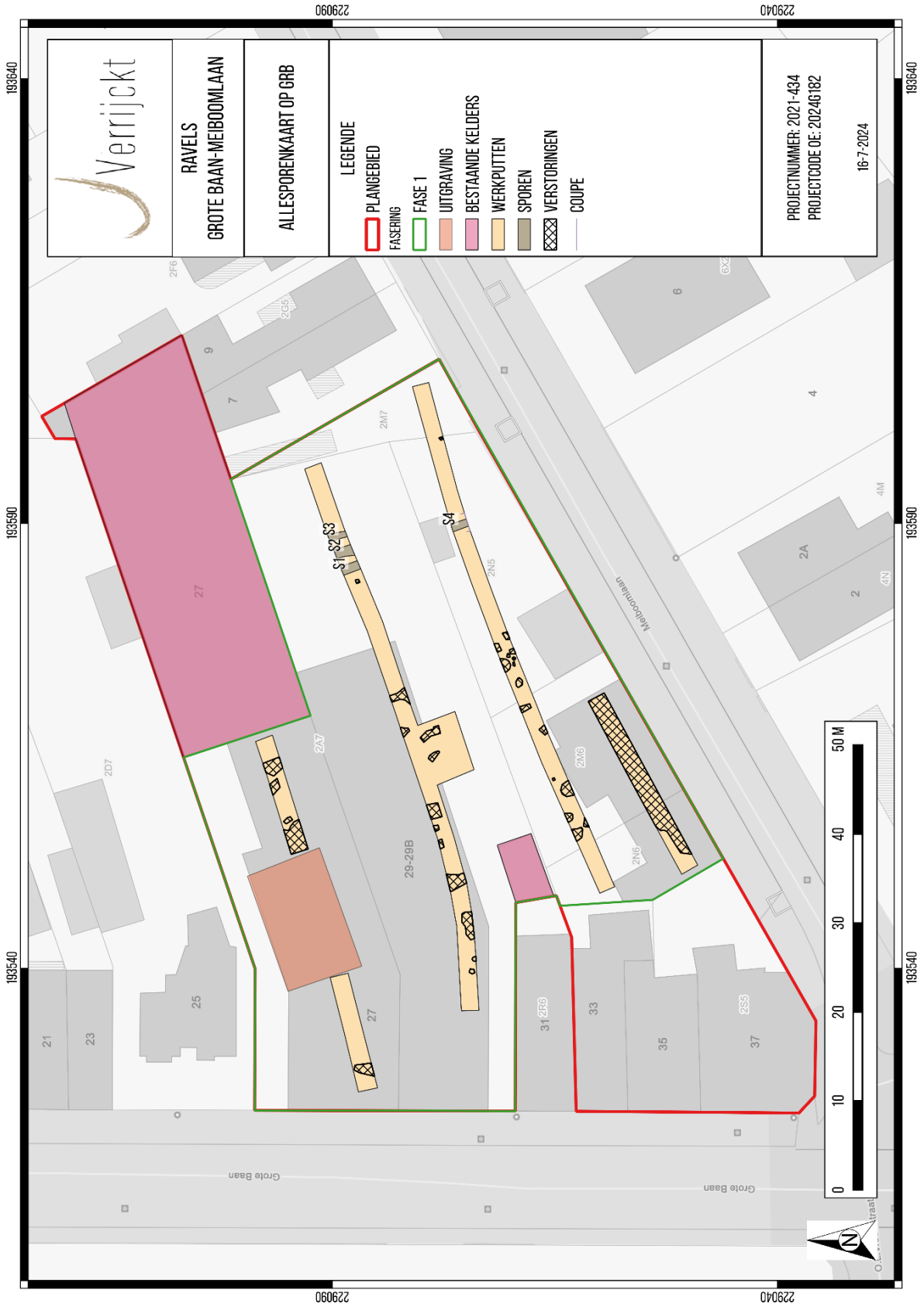
2.2.2 Proefsleuvenonderzoek fase 1

Binnen het kader van de geplande ruimtelijke ontwikkeling aan de Grote Baan – Meiboomlaan te Ravels vond binnen het plangebied een landschappelijk bodemonderzoek, gevolgd door een proefsleuvenonderzoek plaats. Het landschappelijk bodemonderzoek leverde voldoende gegevens op voor het hele onderzoeksgebied. Wat betreft het proefsleuvenonderzoek, kon enkel een eerste fase worden uitgevoerd.

In de onderzoekszone van fase 1 werden geen archeologisch waardevolle sites aangetroffen. Mogelijk zijn er binnen deze zone geen archeologische sites aanwezig geweest, of zijn ze in het verleden reeds verloren gegaan door recentere ontwikkelingen binnen het plangebied. Hierdoor is verder archeologisch onderzoek niet noodzakelijk en wordt een advies verleend om de terreinen van fase 1 vrij te geven voor verder ontwikkeling.

Het deel van het terrein dat nog onderzocht dient te worden in fase 2 heeft slechts een beperkte oppervlakte van ca. 600 m². Het is onwaarschijnlijk gezien de huidige gegevens uit fase 1 dat er daar nog grondsporensites uit de metaaltijden tot en met de middeleeuwen aanwezig zijn die een voldoende ruimtelijk inzicht kunnen opleveren, vanwege de beperkte oppervlakte. Doch is er in het zuidwesten wel potentieel op historische bebouwing die teruggaat tot de 18de eeuw of vroeger. Bij een goede bewaring van dergelijke resten kan een te onderzoeken oppervlakte van ca. 600 m² wel nog tot kennisvermeerdering leiden. Aangezien er heden geen gegevens zijn omtrent de eventuele bewaring van resten van historische bebouwing, wordt beoordeeld dat de uitvoering van fase 2 wel nog noodzakelijk is om de aan- of afwezigheid van dergelijke sites na te kunnen gaan. De uitvoering van het proefsleuvenonderzoek met ingreep in de bodem van fase 2 dient te gebeuren conform het programma van maatregelen bij de archeologienota.³

³ VERRIJCKT, J. & VAN BAVEL, J. 2022.

Figuur 2: Allesporenkaart fase 1 op GRB⁴

⁴ AGIV 2024.

2.3 Impactbepaling van de geplande werken

De gebouwen die binnen het plangebied worden gebouwd hebben een oppervlakte van 1.363,02 m². De gebouwen zullen volledig onderkelderd worden. De kelder onder gebouw C staat volledig los van deze onder A, B en D. De kelder onder gebouwen A, B en D betreft een ondergrondse parkeergarage met bergingen. De kelder onder gebouw C betreft een kruipruimte. In totaal bedraagt de volledige ondergrondse kelder 2113,26 m². De diepte van de kelder wordt op heden geschat op 2,5 meter diepte. De kruipkelder wordt geschat op een diepte van ca. 1 m diepte. De nodige verharding wordt ook aangelegd. Dit zal gaan om 716,85 m². Er wordt van uitgegaan dat deze ca. 50 cm diep zal reiken. Tot slot worden er ook ondergrondse nutsvoorzieningen voorzien die aangesloten zullen worden op de Grote Baan en Meiboomlaan op een diepte van ca. 1 m -mv. Ook twee wadi's worden aangelegd van respectievelijke grootte 52,88 m² en 84,73 m² op een diepte van 30 cm -mv. Gezien een potentieel archeologisch relevant niveau zich situeert tussen 45 en 75 cm beneden het maaiveld, is *in situ* behoud niet mogelijk. Er werden binnen de zone van fase 1 echter geen archeologisch waardevolle sites aangetroffen.

2.4 Kennisvermeerderingspotentieel en aanbevelingen

Het proefsleuvenonderzoek (fase 1) te Ravels, Grote Baan - Meiboomlaan leverde geen archeologisch waardevolle sporen op. Hierdoor kan geconcludeerd worden dat er binnen de contouren van het plangebied geen archeologische site aanwezig is of deze reeds verstoord werd in een recenter verleden. Aangezien er geen archeologische site aanwezig is, is er geen verder archeologisch onderzoek noodzakelijk. Een programma van maatregelen werd hierdoor niet opgemaakt.

Er wordt een advies gegeven om de terreinen van fase 1 vrij te geven voor verdere ontwikkeling.

Het deel van het terrein dat nog onderzocht dient te worden in fase 2 heeft slechts een beperkte oppervlakte van ca. 600 m². Het is onwaarschijnlijk gezien de huidige gegevens uit fase 1 dat er daar nog grondsporensites uit de metaaltijden tot en met de middeleeuwen aanwezig zijn die een voldoende ruimtelijk inzicht kunnen opleveren, vanwege de beperkte oppervlakte. Doch is er in het zuidwesten wel potentieel op historische bebouwing die teruggaat tot de 18de eeuw of vroeger. Bij een goede bewaring van dergelijke resten kan een te onderzoeken oppervlakte van ca. 600 m² wel nog tot kennisvermeerdering leiden. Aangezien er heden geen gegevens zijn omtrent de eventuele bewaring van resten van historische bebouwing, wordt beoordeeld dat de uitvoering van fase 2 wel nog noodzakelijk is om de aan- of afwezigheid van dergelijke sites na te kunnen gaan. De uitvoering van het proefsleuvenonderzoek met ingreep in de bodem van fase 2 dient te gebeuren conform het programma van maatregelen bij de archeologienota.⁵ Het landschappelijk bodemonderzoek werd reeds uitgevoerd voor het hele onderzoeksgebied en dient niet nogmaals uitgevoerd te worden.

De resultaten van het uitgevoerde vooronderzoek binnen deze nota bleken voldoende om het ontbreken van potentieel op kennisvermeerderingen bij verder archeologisch onderzoek te staven. Volgens artikel 5.2. van de Code van Goede Praktijk is verder vooronderzoek dan ook niet aangewezen. De archeologienota kan, conform de Code van Goede Praktijk, als volledig beschouwd worden.

⁵ VERRIJCKT, J. & VAN BAVEL, J. 2022.

3 LIJST MET FIGUREN

Figuur 1: Syntheseplan: aangetroffen bodemopbouw bij het landschappelijke booronderzoek op de Bodemkaart van Vlaanderen	5
Figuur 2: Allesporenkaart fase 1 op GRB	7
Figuur 3: Plan met de onderzochte sleuven van fase 1 ten aanzien van de te onderzoeken sleuven van fase 2 op GRB	9

4 BIBLIOGRAFIE

- BORSBOOM, A. & VERHAGEN, P. 2012. *KNA Leidraad Inventariserend Veldonderzoek Deel: Proefsleuvenonderzoek (IVO-P)*. SIKB
- Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 4.0), 2019.
- HANECA, K., DEBRUYNE, S., VANHOUTTE, S., & ERVYNCK, A. 2016. Archeologische vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie, Onderzoeksrapporten agentschap Onroerend Erfgoed 48.
- TOL, A. J., VERHAGEN, P. & VERBRUGGEN, M. 2012. *Leidraad inventariserend veldonderzoek. Deel: karterend booronderzoek*, KNA-leidraden, Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer, Gouda.
- VAN GILS, M. & DE BIE, M. 2006. Steentijd in de Kempen. Prospectie, kartering en waardering van het laat-paleolithische en mesolithische erfgoed. In: COUSSERIER, K., MEYLEMANS, E. & IN 'T VEN, I. (red.), *CAI-II. Thematisch inventarisatie- en evaluatieonderzoek*. VIOE Rapporten 2, Brussel, 7-16.
- VAN GILS, M. & MEYLEMANS, E. 2019. *Prospecteren naar steentijd artefactensites – versie 1*, agentschap Onroerend Erfgoed.
- VERRIJCKT, J. & VAN BAVEL, J. 2021. *Archeologienota Ravels, Grote Baan - Meiboomlaan*, J. Verrijckt Rapport Nr. 0845, Beerse.
- VERRIJCKT, J. & VAN BAVEL, J. 2022. *Archeologienota Ravels, Grote Baan - Meiboomlaan*, J. Verrijckt Rapport Nr. 0845, Beerse.